

REFLECTAREA LEGISLAȚIEI INTERNAȚIONALE ȘI EUROPENE PRIVIND PROTECȚIA ATMOSFEREI, APEI ȘI SOLULUI ÎN LEGISLAȚIA DIN ROMÂNIA

**Protecția atmosferei, apei și solului la nivel
internațional, european și național**

LIDIA LENUȚA BĂLAN

**REFLECTAREA LEGISLAȚIEI INTERNAȚIONALE
ȘI EUROPENE PRIVIND PROTECȚIA ATMOSFEREI,
APEI ȘI SOLULUI ÎN LEGISLAȚIA DIN ROMÂNIA**

**Protecția atmosferei, apei și solului la nivel
internațional, european și național**

EDITURA UNIVERSITARĂ
București, 2014

Redactor: Gheorghe Iovan
Tehnoredactor: Ameluța Vișan
Coperta: Monica Balaban

Editură recunoscută de Consiliul Național al Cercetării Științifice (C.N.C.S.) și inclusă de Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (C.N.A.T.D.C.U.) în categoria editurilor de prestigiu recunoscut.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BĂLAN, LIDIA LENUȚA

Reflectarea legislației internaționale și europene privind protecția atmosferei, apei și solului în legislația din România : protecția atmosferei, apei și solului la nivel internațional, european și național / Lidia Lenuța

Bălan. - București : Editura Universitară, 2014 -

3 vol.

ISBN 978-606-28-0081-9

Vol. 2. - 2014. - Bibliogr. - Index. - ISBN 978-606-28-0106-9

349.6(498)

504.74(498)

DOI: (Digital Object Identifier): 10.5682/9786062801069

© Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate, nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată fără acordul Editurii Universitare

Copyright © 2014

Editura Universitară

Editor: Vasile Muscalu

B-dul. N. Bălcescu nr. 27-33, Sector 1, București

Tel.: 021 – 315.32.47 / 319.67.27

www.editurauniversitara.ro

e-mail: redactia@editurauniversitara.ro

Distribuție: tel.: 021-315.32.47 / 319.67.27 / 0744 EDITOR / 07217 CARTE
comenzi@editurauniversitara.ro
O.P. 15, C.P. 35, București
www.editurauniversitara.ro

CUPRINS

Prefață	9
Introducere	18
Capitolul I. Reglementări internaționale privind protecția factorilor de mediu	21
§1. Considerații metodologice	21
§2. Efectul de seră și schimbările climatice	22
2.1. Aspecte introductive	22
2.2. Convenția – cadru privind schimbările climatice ..	24
2.3. Protocolul la Convenția - cadru a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice de la Kyoto.....	28
2.4. Alte instrumente juridice cu vocație internațională	32
§3. Reglementări internaționale privind protecția atmosferei.....	35
3.1. Aspecte introductive	35
3.2. Declarației de principii privind lupta contra poluării aerului adoptată de Comitetul de Miniștrii al Consiliului Europei la data de 08 martie 1968	36
3.3. Convenția privind poluarea atmosferică trans- frontieră pe distanțe lungi încheiată la Geneva la 13 noiembrie 1979	37
3.4. Convenția privind protecția stratului de ozon, adoptată la Viena, la 22 martie 1985	40
§4. Protecția spațiului extraatmosferic și a corpurilor cerești	44
4.1. Aspecte introductive	44

4.2. Tratatul privind principiile care guvernează activitatea statelor în explorarea și folosirea spațiului extraatmosferic pentru Lună și pentru celelalte corpuri cerești	49
4.3. Acordul cu privire la salvarea astronautilor, reîntoarcerea cosmonauților și restituirea obiectelor lansate în spațiul cosmic	51
4.4. Acordul cu privire la activitatea statelor pe Lună și alte corpuri cerești	52
4.5. Alte reglementări privind protecția spațiului cosmic	53
§5. Reglementări internaționale privind protecția apei	55
5.1. Aspecte privind protecția juridică a cursurilor de apă și a lacurilor internaționale	55
5.2. Protecția împotriva poluării mărilor și oceanelor ..	68
§6. Protecția solului pe plan internațional.....	77
§7. Jurisprudență	81

Capitolul II. Preocupările Uniunii Europene privind protecția atmosferei, apei și solului	86
§1. Considerații generale.....	86
§2. Reglementări europene privind protecția atmosferei	87
2.1. Strategia europeană privind schimbările climatice	90
2.2. Directiva 2008/50/CE privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa.....	91
2.3. Reglementări privind limitarea poluării determinată de vehiculele cu motor	95
2.4. Reglementări consacrate limitării poluării provocate de instalațiile industriale	96
2.5. Reglementări privind poluarea aerului atmosferic generat de sursele fixe.....	98
2.6. Reglementări privind protecția stratului de ozon și combaterea efectului de seră	99
2.7. Alte reglementări privind protecția aerului atmosferic.....	101

§3. Reglementări europene privind protecția apei	103
3.1. Directiva 2000/60/CEE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 privind stabilirea unui cadru de acțiune pentru Comunitate în domeniul politicii apelor	105
3.2. Directiva 79/869/CEE pentru supravegherea apelor de suprafață.....	110
3.3. Directiva 79/923/ CEE a Consiliului privind calitatea apei în care trăiesc crustacee	110
3.4. Directiva 98/83/CE a Consiliului privind calitatea apei destinate consumului uman	110
3.5. Directiva 76/464/CEE a Consiliului privind poluarea cauzată de anumite substanțe periculoase evacuate în mediul acvatic al comunității ..	113
3.6. Directiva 80/68/CEE a Consiliului privind protecția apelor subterane împotriva poluării cauzate de anumite substanțe periculoase	114
3.7. Directiva 91/676/CEE a Consiliului privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din agricultură	116
3.8. Directiva 91/271/CEE a Consiliului privind tratarea apelor urbane reziduale	118
3.9. Directiva 96/61/CE a Consiliului privind prevenirea și controlul integrat al poluării.....	120
3.10. Directiva cadru 2008/56/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind strategia pentru mediul marin.....	121
3.11. Directiva 2007/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului pentru evaluarea și gestionarea riscurilor de inundații.....	123
§4. Aspecte privind preocupările Uniunii Europene în domeniul protecției solului.....	125

4.1. Consacrarea protecției solului și limitarea varietății biologice în cadrul celui de al șaselea Program cadru de acțiune pentru mediu	126
4.2. Propunerea de adoptarea a strategiei tematice privind protecția solului	126
4.3. Propunerea de adoptare a directivei – cadru privind protecția solului	132
4.4. Alte reglementări privind protecția solului, subsolului și a apelor subterane	135
§5. Jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene	138

Capitolul III. Implementarea în legislația națională a reglementărilor internaționale și europene privind protecția atmosferei, apei și solului

§1. Aspecte preliminare	146
§2. Reglementări naționale privind schimbările climatice..	146
§3. Protecția juridică a apei în legislația din România.....	158
3.1. Aspecte preliminare	158
3.2. Protecția cantitativă și calitativă a apei	166
3.3. Apa resursă economică	174
3.4. Aspecte privind regimul juridic al apei.....	177
§4. Administrarea și folosința apelor în România.....	179
4.1. Reglementări naționale privind apa potabilă	186
§5. Strategia națională privind gospodărirea apelor.....	188
5.1. Planuri și programe naționale cu rol în administrarea și gospodărirea apelor	190
5.2. Îmbunătățirea epurării apelor uzate naționale	195
§6. Protecția solului	197
6.1. Aspecte generale	197
6.2. Protecția cantitativă și calitativă	198
§7. Aspecte de drept comparat privind protecția resurselor de apă și protecția solului.....	201

Bibliografie	209
---------------------------	------------

PREFAȚĂ

Acest volum, reprezintă capitolul III, IV și V din teza mea de doctorat intitulată: *„Reflectarea legislației internaționale și europene privind protecția atmosferei, apei și solului în legislația din România”* și cuprinde o paletă vastă de instrumente de natură internațională și europeană cu focalizarea unei analize a implementărilor în legislația națională a documentelor internaționale și europene.

Prin studiul întreprins am urmărit, evidențiat și analizat identificarea instrumentelor juridice aplicabile protecției factorilor de mediu la nivel internațional, european și național.

Așa cum am arătat, unele dintre ele, fie că nu sunt reflectate în legislația din România, fie că au fost implementate eronat.

Având în vedere că primul obiectiv major a fost îndeplinit, conglomeratul aparent eterogen de reglementări juridice internaționale, europene și naționale aplicabile protecției factorilor de mediu trebuie să fie ilustrat ca un sistem organizat în care instrumentele juridice naționale, europene și internaționale să se completeze și să se promoveze unele pe altele. Actele normative adoptate în plan național pentru acest domeniu au rolul să reflecte, să concretizeze, să cerceteze în detaliu ori să modifice și să completeze măsurile determinate la nivel internațional.

După cum s-a putut constata, în prezenta lucrare au fost enunțate și detaliate unele instrumente juridice care cuprind dispoziții ce privesc, protecția factorilor de mediu și instituirea unor măsuri.

Supportul construcției piramidale l-a constituit Conferința mondială privind protecția mediului de la Stockholm din anul

1972 și Conferința Națiunilor Unite pentru Mediu și Dezvoltare de la Rio de Janeiro din anul 1992, instrumentele juridice internaționale au reprezentat primul nivel de reglementare în materie, instrumentele europene au constituit al doilea nivel de reglementare în domeniu, ocazie în care au fost evidențiate actele normative la nivel intracomunitar ce au forță obligatorie (regulamentele, directivele și deciziile) adoptate pentru protecția factorilor de mediu și acte normative ce nu au forță juridică proprie a se vedea declarațiile, deciziile și rezoluțiile prin care au fost adoptate programe de acțiune pentru protecția mediului. Acestea au fost adoptate în spiritul suplinirii lacunelor existente ale instrumentelor juridice internaționale și pentru a amplifica rolul măsurilor dispuse pentru protecția factorilor de mediu.

Ultimul nivel al construcției piramidale este consacrat actelor normative adoptate la nivel național pentru protecția factorilor de mediu și implementarea documentelor internaționale și europene. Aceste acte au un caracter aparent eterogen și au menirea de a reflecta, concretiza, în măsura în care se poate face, o conectare la realitățile din România a reglementărilor internaționale și europene. Unele dintre actele normative interne privesc în mod specializat elaborarea unor ghiduri sau norme metodologice pentru aplicarea unor convenții internaționale ori prin care să se constituie entități cu rol în gestionarea și administrarea unui factor de mediu, iar altele cuprind în sfera lor de reglementare dispoziții privind prevenirea și combaterea poluării, administrarea și gospodărirea factorilor de mediu.

Construcția piramidală descrisă reprezintă, după cum apreciez, instrumentul prin care conglomeratului aparent eterogen de reglementări consfințite protecției factorilor de mediu i se atribuie caracterul de sistem organizat.

În cele ce urmează voi trata în mod sumar doar câteva aspecte ce au fost analizate în cadrul fiecărui capitol supus cercetării.

Capitolul cu titlul: „*Reglementări internaționale privind protecția factorilor de mediu*” cuprinde analiza detaliată a protecției factorilor de mediu în reglementări internaționale, sub următoarele aspecte:

- efectul de seră și schimbările climatice cu investigarea principalelor instrumente internaționale privind protecția atmosferei precum și a spațiului extraatmosferic (Declarația de principii privind lupta contra poluării aerului, 1968, Convenția de la Geneva, 1979, privind poluarea atmosferică transfrontieră pe distanțe lungi cu protocoalele adiționale, Convenția de la Viena, 1985, privind protecția stratului de ozon, toate ratificate și de România ș.a);

- evidențierea unor reglementări internaționale privind protecția atmosferei, care cuprind o identificare și enumerare în ordine cronologică a principalelor instrumente care reglementează protecția aerului atmosferic la nivel internațional;

- reflectarea unor configurații privind protecția spațiului extraatmosferic și a corpurilor cerești;

- protecția cursurilor de apă, a lacurilor internaționale, a mărilor și oceanelor.

Finalul capitolului, a fost consacrat aspectelor de drept comparat privind protecția resurselor de apă și a solurilor, cu identificarea unor elemente privind protecția juridică a resurselor de apă; precizarea unor particularități privind prevenirea contaminării și degradării acestora, în diferite reglementări europene și internaționale și cu prezentarea sumară a Cauzei Gabcikovo – Nagymaros care a făcut obiectul sesizării Curții Internaționale de Justiție într-un litigiu relativ la un plan de construire a unui baraj pe Dunăre între Slovacia și Ungaria, respectiv orașele Gabcikovo și Nagymaros.

Cu această ocazie, am constatat că reglementările internaționale privind protecția factorilor de mediu, reflectă devansarea cadrului acordurilor bilaterale de către comunitatea internațională, ceea ce în timp a determinat adoptarea unor documente relevante domeniului.

Prima etapă de dezvoltare a dreptului internațional al mediului a fost reflectată de reglementări de natură sectorială: ape continentale, oceane, mări, atmosferă, floră etc. A doua etapă a promovării și dezvoltării dreptului internațional a fost consacrată problemelor mondiale privind poluarea atmosferei și apei ca urmare a transportului unor substanțe chimice periculoase, radiații și deșeuri periculoase. Pentru această a doua etapă reglementările pentru factorii semnalati sunt în plin proces de perfecționare.

Problematica modificării structurii climei mondiale, diminuarea stratului de ozon angrenează necesitatea adoptării de noi reglementări care să facă față acestor provocări și să contribuie la prevenirea și combaterea degradării atmosferei și combaterea efectelor negative asupra sănătății umane și a mediului în general.

Din păcate toate aceste reglementări cristalizate pentru ordinea de drept internațională nu au valoare obligatorie, deși consecințele s-au arătat a fi dintre cele mai însemnate pentru acest domeniu. Inexistența unor angajamente cu obligații clare, determină factorul uman să degradeze în continuare mediul înconjurător, întrucât actualele reglementări nu dețin forță juridică, ci sunt simple recomandări cu însemnate funcții în vederea înfăptuirii procesului internațional de codificare a normelor de drept privind protecția factorilor de mediu.

După cum era și firesc, capitolul intitulat: „Preocupările Uniunii Europene privind protecția atmosferei, apei și solului” este focalizat asupra cercetării mecanismelor și a regimului juridic al protecției mediului, prin evidențierea preocupărilor Uniunii Europene privind protecția atmosferei, apei și solului.

Cercetarea întreprinsă a fost dificilă având în vedere că pentru acest domeniu nu există o competență comunitară exclusivă, ci una de ordin partajat, ceea ce generează o serie de suprapuneri între nivelul comunitar, național și internațional.

Această suprapunere între dreptul european și cel internațional este reflectată de existența unor acorduri internaționale la care Uniunea Europeană este parte alături de statele membre.

Cât privește suprapunerea dreptului european cu dreptul național, se constată existența unei competențe partajate care condiționează adoptarea de reglementări în domeniu pentru statele membre și Comunitate.

În finalul acestei analize am precizat, că acțiunea legislativă a Uniunii Europene constă în existența unor norme juridice cu aplicabilitate directă în statele membre cum sunt: regulamentele și deciziile precum și existența unei norme juridice care presupune o transpunere (directiva) în legislațiile statelor membre, printr-un act normativ intern.

Drept pentru care, după o cercetare a procesului de configurare a politicii comunitare pentru protecția mediului, am analizat din punct de vedere evolutiv regimul juridic al protecției atmosferei, apei și solului așa cum este evidențiat atât în instrumentele internaționale ce angajează Comunitatea Europeană ori statele membre, cât și în reglementările juridice adoptate la nivel comunitar.

Analiza întreprinsă relativ la politica Uniunii Europene privind protecția atmosferei s-a concentrat în special asupra riscurilor pe care le generează poluarea atmosferică produsă de autovehicule și industrie pentru mediu și sănătatea umană¹.

¹ Una din principalele probleme cu care se confruntă omenirea la acest moment constă în eliminarea în atmosferă a concentrațiilor de particule, generate de sectoarele industriale, transporturile precum și combustia rezultată de la centralele pentru producerea energiei. O altă formă des

Deși în decursul timpului s-a cristalizat un număr impresionant de documente internaționale relativ la protecția atmosferică, totuși acestea s-au dovedit a fi insuficiente și incomplete pentru o protecție efectivă, drept pentru care, în vederea accentuării pe cât posibil a măsurilor întreprinse la nivel internațional, au fost adoptate o serie de reglementări europene, ce își găsesc punctul de plecare în principiile consfințite în programele comunitare de acțiune pentru mediu.

Pentru domeniul protecției atmosferei se evidențiază **Strategia europeană privind schimbările climatice**, alături de directivele privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa, reglementările privind limitarea poluării determinată de vehiculele cu motor, a poluării provocate de instalațiile industriale, reglementări privind poluarea aerului atmosferic generată din surse fixe, reglementări privind protecția stratului de ozon și combaterea efectului de seră, combaterea și limitarea poluării fonice ș.a.

Cât privește reglementările europene privind protecția apei am constatat că atât Uniunea Europeană cât și statele membre în mod singular, sunt părți la o serie de acorduri cu caracter internațional privind protecția și utilizarea durabilă a resurselor de apă.

În cadrul acestui paragraf sunt detaliate principalele reglementări europene privind protecția resurselor de apă în contextul a trei abordări: prima abordare vizează stabilirea obiectivelor de calitate a resurselor de apă; cea de a doua urmărește domeniile specifice care stabilesc norme privind calitatea apei; ultima categorie reflectă o abordare bazată pe îndepărtarea substanțelor periculoase .

Pentru domeniul protecției solului am constatat că deși Europa s-a confruntat în decursul timpului cu o serie de

întâlnită care contribuie la poluarea atmosferică cu efecte pe termen lung asupra sănătății umane o reprezintă ozonită.

degradări și deteriorării, totuși nu există o reglementare proprie privind protecția juridică a solului, deși pentru ceilalți factori au fost elaborate o serie de reglementări așa după cum am arătat, menite să prevină pe cât posibil epuizarea lor.

Abia în primăvara anului 2002, Comisia Europeană a tratat protecția solului cu ocazia celui de al șaselea **Program comunitar de acțiune pentru mediu**,² denumit și „Alegerea noastră, viitorul nostru”.

În cadrul acestui demers științific întreprins am analizat o serie de aspecte cu care se confruntă statele membre, cum sunt, eroziunea, deșertificarea, impactul calamităților naturale ș.a cu privire la sol.

La fel ca și capitolul anterior și în acest capitol am adus unele contribuții personale și am avut în vedere și jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene.

Din studiul întreprins la nivel european asupra protecției factorilor de mediu am constat că *sistemul legislativ național în domeniu, din păcate, nu a reușit să se alinieze pe deplin la ordinea de drept a Uniunii Europene, existând încă la acest moment practici neuniforme pentru politica de protecție a atmosferei și a resurselor de apă. Am constat, că transpunerea reglementărilor europene privind protecția atmosferei și a resurselor de apă nu a fost făcută în totalitate datorită dificultăților financiare cu care se confruntă statele printre care și România, în contextul crizei actuale.*

Capitolul intitulat: *„Implementarea în legislația națională a reglementărilor internaționale și europene privind protecția atmosferei, apei și solului”* este dedicat analizei implementărilor în legislația națională a reglementărilor

² Cel de al șaselea program comunitar de acțiune pentru mediu corespunde pentru perioada 2002-2012 și a fost adoptat prin Decizia nr.1600/2002/CE a Parlamentului European și a Consiliului din data de 22 iulie 2002.

europene și internaționale privind protecția atmosferei, apei și solului.

Un accent deosebit am pus asupra reglementărilor naționale, prin prisma obiectivelor prevăzute în actuala **Strategie națională privind schimbările climatice pentru perioada 2013-2020**, precum și a îndeplinirii de către România a angajamentelor asumate ca urmare a ratificării **Convenției-Cadru a Națiunilor Unite privind schimbările climatice și a Protocolului de la Kyoto**.

Nu au fost neglijate nici aspectele juridice de ordin teoretic, practic și drept comparat privind domeniul protecției juridice a resurselor de apă prin prisma unor elemente de ordin calitativ și cantitativ; administrarea, gospodăria și folosința apei au fost analizate din punct de vedere evolutiv precum și protecția solului în România.

În cadrul concluziilor am propus, că *în vederea unei protecții eficiente și de durată a factorilor de mediu analizați, este necesară revizuirea textelor Legii nr.104/2011 privind calitatea aerului înconjurător, ale Legii apelor nr.107/1996, ale Hotărârii de Guvern nr.1403 din 19 noiembrie 2007 privind refacerea zonelor în care solul, subsolul și ecosistemele terestre au fost afectate, ale Hotărârii de Guvern nr.1408 din 19 noiembrie 2007 privind modalitățile de investigare și evaluare a poluării solului și subsolului în vederea instituirii unui cadru adecvat de interpretare și aplicare unitară a normelor din domeniu, precum și a altor acte normative specifice.*

Consider, de asemenea, că prevederile Directivei cadru - apa 60/2000/CEE trebuie transpuse și în legislația sectorială precum Legea minelor nr.85/2003 care se referă la exploatarea de balast din albiile minore dar și la depozitarea unor deșeuri miniere pe cursurile de apă, în sensul modificării și completării legii cu prevederi care să cuprindă dispozițiile prevăzute în directivă.

Cadrul legislativ național din domeniu din păcate nu a reușit să se alinieze la ordinea de drept a Uniunii Europene, existând încă la acest moment practici neuniforme pentru politica de protecție a atmosferei și a resurselor de apă. S-a constatat că transpunerea reglementărilor europene privind protecția atmosferei și a resurselor de apă nu a fost făcută în totalitate datorită dificultăților financiare cu care se confruntă România, în contextul crizei actuale.

Transplantarea unor acte normative și instituții juridice de la un stat la altul este deosebit de dificilă dacă există deosebiri fundamentale între cele două sisteme. Un asemenea împrumut ar putea fi ușurat dacă actele normative și instituțiile sunt preluate de la un stat care se bucură de prestigiu și exercită influență asupra altor state.

Între dreptul român și dreptul european există compatibilitate redusă, în ceea ce privește protecția atmosferei și protecția apei, însă, legislația națională în domeniul protecției apei a suferit, în timp, o importantă și profundă transformare, atât sub aspectul structurilor cât și al măsurilor necesare pentru reducerea decalajului dintre cele două legislații.

Cu toate neajunsurile, lacunele persistente în plan legislativ și cu o compatibilitate redusă între dreptul național și dreptul european, totuși, se constată că legislația din România, privind protecția atmosferei și protecția apei a avansat considerabil în ultimii ani, astfel încât se poate constata că, la acest moment, avem deja un cadru juridic destul de consolidat care să facă față într-o primă etapă, gravității problemelor de mediu cu care se confruntă societatea la acest moment.

Autoarea

INTRODUCERE

Necesitatea unor abordări internaționale cu privire la protecția atmosferei, apei și solului a fost inițiată de o realitate de ordin obiectiv determinată de accentuarea și diversificarea formelor de poluare, a surselor de poluare și nu în ultimul rând de nivelul ridicat al unor poluanți, indiferent că ne raportăm la poluarea cu substanțe chimice periculoase, reziduuri, deșeuri toxice sau de o poluare radioactivă care degradează mediul înconjurător și sănătatea umană.

Configurarea fascicolului de reglementări internaționale privind protecția factorilor de mediu reflectă că devansarea cadrului acordurilor bilaterale de către comunitatea internațională a determinat adoptarea unor documente relevante domeniului.

Prima etapă de dezvoltare a dreptului internațional al mediului a fost reflectată de reglementări de natură sectorială: ape continentale, oceane, mări, atmosferă, floră etc. A doua etapă a promovării și dezvoltării dreptului internațional a fost consacrată problemelor mondiale privind poluarea atmosferei și apei ca urmare a transportului unor substanțe chimice periculoase, radiații și deșeuri periculoase. Pentru această a doua etapă reglementările pentru acești factori sunt în plin proces de perfecționare.

Problematica modificării structurii climei mondiale, diminuarea stratului de ozon angrenează necesitatea adoptării de noi reglementări care să facă față acestor provocări și să contribuie la prevenirea și combaterea degradării factorilor de mediului, sănătății și vieții umane.

Toate aceste reglementări cristalizate pentru ordinea de drept internațională nu au valoare obligatorie deși conse-

cințele s-au arătat a fi dintre cele mai însemnate pentru acest domeniu. Inexistența unor angajamente cu obligații clare determină factorul uman să degradeze mediul înconjurător, întrucât actualele reglementări nu dețin forță juridică, ci simple reglementări cu însemnate funcții în vederea înfăptuirii procesului internațional de codificare a normelor de drept privind protecția factorilor de mediu.

Politica de protecție a factorilor de mediu la nivelul Uniunii Europene reprezintă un cuprinzător proces de conștientizare a relevanței acestui domeniu la preocupările comunităților europene în cristalizarea unor reglementări menite să facă față provocărilor mediului ambiant. Deși are o însemnătate deosebită pentru comunitatea europeană și pentru umanitate în general, totuși această politică la nivelul Uniunii Europene nu reușește să dețină o poziție fruntașă, fiind reflectată în plan secund în raport cu celelalte politici considerate esențiale. Fiind poziționată într-un plan secund, i se atribuie un loc neînsemnat fără să se conștientizeze că prin alocarea unor sume insuficiente nu se reușește să se înfăptuiască o ordine europeană care să asigure un climat de protecție și conservare a mediului pentru generațiile prezente și cele viitoare.

După cum s-a putut observa, preocupările pentru protecția juridică a atmosferei și apei au devenit o constantă la nivel internațional și european prin elaborarea a numeroase convenții, tratate, directive și regulamente.

De aceea, acceptarea unei anumite ierarhii între dreptul european și dreptul național este indiscutabilă, regulile europene fiind considerate a fi integrate în ordinea juridică a fiecărui stat membru, așa cum a statuat și Curtea de Justiție a Uniunii, iar în cazul unui conflict între o regulă de drept intern

și o regulă de drept comunitar primează cea din urmă.³ Astfel Curtea de Justiție a Uniunii Europene, motivează că dreptul izvorât dintr-un tratat, deci dintr-un izvor autonom, trebuie să fie preferat dreptului intern, oricare ar fi acesta din urmă, deoarece în caz contrar, și-ar pierde caracterul european și ar fi pusă în discuție însăși baza juridică a comunității.⁴

Cu siguranță, prin transpunerea directivelor europene privind protecția atmosferei și apei la nivel național s-a urmărit promovarea de reglementări care să perfecționeze politica națională din domeniu.

³ Wilhelm Alexander/Bundeskartellamt-Aff. 14-68, 13 Fevrier 1969, Rec., p. 15, Van Gend en Loos, C/Administration Fiscale Neerlandise, Aff 26062, 5 Fevrier 1963, REC. 1963, p. 23 etc.

⁴ *Programul națiunilor unite – România 2020*, sub egida Academiei Române, Editura Conspress, București, 1998, p. 272.